

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľky: **Ing. arch. N. S.** proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. júna 2009, č.k.25Sd/81/2009-34, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/81/2009-34 zo dňa 25. júna 2009 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X. zo 16. februára 2009 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil rozhodnutie odporkyne číslo X. zo dňa 16. februára 2009, ktorým podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a podľa čl. 12 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení navrhovateľke od 23. júna 2007 priznala starobný dôchodok v sume 334,- Sk mesačne.

Krajský súd dospel k záveru, že z okolnosti, že navrhovateľka sa presídlila na územie Slovenskej republiky až v roku 1998 vyplýva, že na ňu nemožno aplikovať čl. 24

zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou z 5. decembra 2000, platnej od 1. januára 2002 (publikovanej v Zbierke zákonov pod č. 53/2002 Z.z.) a že nadobudnuté nároky z Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959 sa vzťahujú práve na navrhovateľku a v týchto intenciách mala odporkyňa rozhodnúť o nároku navrhovateľky rozhodnúť. Zároveň súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov konania.

Odporkyňa vo včas podanom odvolaní proti rozsudku namietla, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a preto nesprávne rozhodol. Navrhla aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Podľa odporkyne navrhovateľke nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa dohody medzi ZSSR a ČSSR z 2. decembra 1959. Nárok na starobný dôchodok na území Slovenskej republiky jej vznikol až 23. júna 2007 a na Ukrajine dňa 26. júna 2007. Zmluva uzavretá medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou 5. decembra 2000 (ďalej len „zmluva s Ukrajinou“) nadobudla platnosť dňa 1. januára 2002, kedy zároveň pre zmluvné strany stratila platnosť Dohoda z 2. decembra 1959, uzavretá medzi ZSSR a ČSSR. Navrhovateľka získala dobu poistenia za obdobie od 17. augusta 1967 do 12. marca 1998 na území Ukrajiny. V období od 9. apríla 1998 do 31. decembra 2000 bola dôchodkovo poistená na území Slovenskej republiky, dôchodkový vek dovíšila a nárok na starobný dôchodok jej vznikol až za účinnosti zmluvy s Ukrajinou. Z dôvodu, že získala doby poistenia v oboch zmluvných štátoch, bol jej starobný dôchodok určený postupom podľa čl. 12 tejto zmluvy. K námietke navrhovateľky, že jej manžel má priznaný starobný dôchodok podľa pôvodnej zmluvy medzi ZSSR a ČSSR z 2. decembra 1959 odporkyňa uviedla, že manželovi navrhovateľky vznikol nárok na dôchodkovú dávku ešte v roku 1998, teda v čase kedy zmluva s Ukrajinou neplatila. Zároveň odporkyňa uviedla, že vzhľadom na uzavretie dodatku k Zmluve s Ukrajinou, publikovaného pod č. 211/2009 a účinného od 1. júla 2009, má navrhovateľka možnosť požiadať o prepočítanie jej dôchodku podľa čl. 23 tejto zmluvy, v znení účinnom od 1. júla 2009.

Navrhovateľka navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedla, že považuje rozsudok krajského súdu za správny a pridržia sa svojich doterajších vyjadrení vo veci. Nárok na starobný dôchodok jej vznikol ešte 23. decembra 2004 a nie ako tvrdila odporkyňa až 23. júna 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

Z administratívneho spisu súd zistil, že navrhovateľka si žiadosťou spísanou dňa 23. júna 2007 uplatnila u odporkyne priznanie starobného dôchodku od 23. júna 2007. V konaní nespochybnila dobu poistenia získanú v období od 17. augusta 1967 do 12. marca 1998 na území Ukrajiny a na území Slovenskej republiky za obdobie jej evidencie ako nezamestnanej od 9. apríla 1998 31. decembra 2000 v rozsahu 998 dní (t.j. 2,7343 roku).

Navrhovateľka namietala, že odporkyňa pri rozhodnutí o jej nároku na starobný dôchodok neaplikovala Dohodou medzi ZSSR a ČSSR o sociálnom zabezpečení č. 116/1960 Zb. Namietala predovšetkým skutočnosť, že na územie Slovenskej republiky sa presídlila za účinnosti dohody z 2. decembra 1959, teda v roku 1998 na základe uznesenia Vlády Slovenskej republiky č. 664/1991 z 19. novembra 1991. Žiadala, aby boli jej dôchodkové nároky posudzované podľa pôvodnej dohody medzi ZSSR a ČSSR a nie podľa zmluvy s Ukrajinou.

Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Navrhovateľka, narodená 23. decembra 1949, vychovala jedno dieťa.

Podľa § 65 ods. 7 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. žene, ktorá vychovala jedno dieťa a v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 56 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 56 rokov sa pripočíta v roku 2005 osemnásť kalendárnych mesiacov.

Vek 56 rokov navrhovateľka dovŕšila 23. decembra 2005, s pripočítaním osemnástich mesiacov v zmysle citovaného ustanovenia dovŕšila dôchodkový vek pre vznik nároku na starobný dôchodok až 23. júna 2007.

Podľa čl.3 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom do 30.júna 2009 sa táto zmluva sa vzťahuje na

- a) občanov, na ktorých sa vzťahujú alebo sa vzťahovali právne predpisy jednej zmluvnej strany alebo obidvoch zmluvných strán,
- b) iné osoby, ak odvodzujú svoje práva od občanov uvedených v písmene a).

Podľa čl.11 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom do 30. júna 2009 ak vznikne občanovi nárok na peňažnú dávku podľa právnych predpisov jednej zmluvnej strany, aj bez ohľadu na ustanovenie článku 12 ods.1 až 4 tejto zmluvy, poskytne nositeľ tejto zmluvnej strany peňažnú dávku zodpovedajúcu dobám zabezpečenia (poistenia) získaných podľa svojich právnych predpisov.

Podľa čl. 12 bod 1 a 2 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom do 30. júna 2009 ak nárok na peňažnú dávku podľa článku 11 nevznikne, doby zabezpečenia (poistenia), ktoré získal občan podľa právnych predpisov obidvoch zmluvných strán, sa na účely vzniku nároku na peňažnú dávku spočítajú, ak sa nekryjú. Ak sa doby zabezpečenia (poistenia) získané podľa právnych predpisov obidvoch zmluvných strán navzájom kryjú, hodnotia sa len raz. Hodnotenie dôb zabezpečenia (poistenia) sa riadi právnymi predpismi tej zmluvnej strany, v ktorej zabezpečení (poistení) sa získali.

Ak vznikol nárok na peňažnú dávku podľa odseku 1 tohto článku, jej výška sa určuje takto:

- a) nositeľ jednej zmluvnej strany vypočíta plnú teoretickú sumu peňažnej dávky hodnotením dôb zabezpečenia (poistenia) získaných podľa právnych predpisov obidvoch zmluvných strán,
- b) na základe takto stanovenej sumy peňažnej dávky prizná nositeľ peňažnú dávku v sume zodpovedajúcej pomeru medzi dĺžkou doby zabezpečenia (poistenia) zhodnotenou podľa vlastných právnych predpisov a celkovou dobou zabezpečenia (poistenia) získanou podľa právnych predpisov obidvoch zmluvných strán.

Podľa čl.24 bod 1 a 2 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom do 30. júna 2009 ak sa po nadobudnutí platnosti tejto zmluvy presídlí na územie druhej zmluvnej strany občan, ktorý poberal peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2.decembra 1959, a ak celá

doba zabezpečenia (poistenia) bola získaná na území druhej zmluvnej strany, nositeľ prvej zmluvnej strany peňažnú dávku odníme a jej výplatu zastaví. Nositeľ druhej zmluvnej strany prizná peňažnú dávku podľa svojich právnych predpisov. Ak sa po nadobudnutí platnosti tejto zmluvy presídlil na územie druhej zmluvnej strany občan, ktorý poberal peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959 a dobu zabezpečenia (poistenia) získal na území oboch zmluvných strán, nositelia oboch zmluvných strán stanovujú sumu dôchodku v súlade s článkami 11 až 13 tejto zmluvy.

Podľa čl. 25 ods. 5 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení dňom nadobudnutia platnosti tejto zmluvy stráca vo vzájomných vzťahoch medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou platnosť Dohoda medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959.

Zmluva medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení, uzatvorená 5. decembra 2000, bola ratifikovaná 16. februára 2001, nadobudla platnosť a účinnosť 1. januára 2002.

Odvolačiaci súd mal za preukázané, že navrhovateľke nevznikol nárok na dôchodkovú dávku v čase účinnosti dohody medzi ZSSR a ČSSR z 2. decembra 1959. Navrhovateľka presídlila na územie Slovenskej republiky v roku 1998; ku dňu presídlenia nepoberala peňažnú dávku podľa Dohody medzi Československou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o sociálnom zabezpečení z 2. decembra 1959. Vzhľadom na túto skutočnosť sa na ňu článok 24 ods. 1 Zmluvy s Ukrajinou nevzťahuje a záver krajského súdu bol nesprávny. Odporkyňa preto postupovala v súlade so zákonom, keď navrhovateľke priznala starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa čl. 12 bod 1 a 2 Zmluvy s Ukrajinou a to v pomernej časti za obdobie poistenia, ktoré získala na území Slovenskej republiky. Za zvyšnú časť doby poistenia získanú pred presídlením na území Ukrajiny, jej patrí dôchodok určený druhou zmluvnou stranou - Ukrajinou.

Podľa článku 23 ods. 3 až 6 Zmluvy s Ukrajinou v znení Dohody medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou platnej od 1. júla 2009 doby zabezpečenia (poistenia) získané podľa právnych predpisov zmluvných

strán do 31.decembra 2001 sa považujú za doby zabezpečenia (poistenia) tej zmluvnej strany, na ktorej území mal občan k tomuto dňu trvalý pobyt.

Na žiadosť občana alebo oprávnenej osoby sa peňažné dávky prepočítajú podľa odseku 3 tohto článku.

Prepočet peňažných dávok podľa odseku 4 tohto článku možno vykonať najviac tri roky spätne, najskôr však odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody.

Dohoda medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o zmene zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení bola podpísaná dňa 11.októbra 2007, ratifikovaná 22.januára 2008 a platnosť nadobudla 1.júla 2009 (oznámenie č. 211/2009 Z.z.).

Navrhovateľka má možnosť požiadať odporkyňu o prepočítanie jej starobného dôchodku od 1.júla 2009 podľa čl. 23 bod 4 Zmluvy s Ukrajinou v znení platnom od 1.júla 2009, keďže ku dňu 31. decembra 2001 mala trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, v súlade so Zmluvou s Ukrajinou v znení platnom do 30.júna 2009 a považoval ho za zákonné, preto rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil (§ 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods.1 O.s.p.).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods.1 v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v konaní nebola úspešná a odporkyni náhrada trov konania nepatrí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. apríla 2010

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová